

Μικρό Ρομαντικό Λεξικό

Στέφανος Ροζάνης

ΑΓΑΠΗ: Η αγάπη δεν μπορεί να νοηθεί εκτός της περιοχής του έρωτος. Είναι μια από τις εξιδανικεύσεις που υφίσταται η σκοτεινιά του έρωτος προκειμένου να δράσει και να λειτουργήσει εν κοινότητι, στη φιλία, στη συντροφιά και σε κάθε άλλη σχέση που φανερώνει τη βαθιά συναισθηματική ζωή. Η αγάπη είναι «απόδειξις παντελής», ήτοι πλήρης προσχώρηση στον άλλο, χωρίς επιφύλαξη ή οπισθοβουλία.

ΒΛΕΜΜΑ: Το βλέμμα είναι το άνοιγμα στον κόσμο. Βλέποντας αποκαλύπτει τον άλλο και αποκαλύπτοντας τον άλλο φανερώνεται στον εαυτό του. Το βλέμμα βλέπει, αλλά συγχρόνως βλέπεται. Χωρίς αυτή την αμφιδρομία χάνεται μέσα στην απουσία. Τα σάρκινα μάτια μας, γράφει ο Μορίς Μερλό-Ποντί, είναι κάτι πολύ περισσότερο από απλοί δέκτες του φωτός, των χρωμάτων και των γραμμών.

ΓΕΛΙΟ: Το γέλιο είναι το άνοιγμα του ανθρώπου στον άνθρωπο: είτε θετικά ως κίνηση χαράς και αποδοχής προς τον άλλο, είτε αρνητικά ως απόρριψη, ως απομάκρυνση, ως αποχωρισμός. Σε οποιαδήποτε περίπτωση, το γέλιο είναι το ξέσπασμα των συναισθημάτων, μια ιδιαίτερη στάση του πνεύματος απέναντι στον κόσμο: ένα ιδιαίτερο είδος στοχασμού και αναστοχασμού. Πρέπει κανείς να γελά φιλοσοφώντας, έλεγε ο Επίκουρος.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ: Ο Πλάτων έλεγε: η δικαιοσύνη είναι «ομόνοια ψυχής προς αυτήν, και ευταξία των της ψυχής μερών προς άλληλά τε και περί άλληλα». Είναι λοιπόν η δικαιοσύνη συμφιλίωση της ψυχής με τον εαυτό της, συμφιλίωση των μερών της ψυχής μεταξύ τους. Άρα είναι ένα ψυχικό γεγονός, μια στάση της ψυχής. Αποδίδω δικαιοσύνη σημαίνει πάνω απ' όλα κατασιγάζω την ψυχή μου, δεν την αφήνω έκθετη στην αντιπαλότητα με τον εαυτό της. Αλλά ο Πλάτων προσθέτει: «έξις διανεμητική του κατ' αξίαν εκάστω», ήτοι η κατάσταση που απονέμει στον καθένα ό,τι του αξίζει. Όταν η δικαιοσύνη βγαίνει στους δρόμους (νόμος) γίνεται αδικία. Υπηρετεί αυτό που η κυριαρχία ονομάζει υπακοή και άρα καθυπόταξη του άλλου στις ετυμηγορίες της.